

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.**, bývajúceho v S.S., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. L., so sídlom v N., proti žalovanej **JUDr. H.**, bývajúcej v S.S., o **vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 16 C 109/2007, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. októbra 2012 sp. zn. 25 Co 65/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 23. októbra 2012 sp. zn. 25 Co 65/2012 a rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 15. decembra 2011 č.k. 16 C 109/2007-177 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky medzitýmny rozsudkom z 15. decembra 2011 č.k. 16 C 109/2007-177 rozhodol, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí trhovacia cena rodinného domu, súpisné číslo X., postaveného na parcele č. X. v katastrálnom území S., zapísaného na LV č. X. (ďalej len „rodinný dom“). Rozhodnutie právne odôvodnil § 143 a § 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 23. októbra 2012 sp. zn. 25 Co 65/2012 medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nepatrí rodinný dom a ani jeho hodnota. Rozhodnutie právne odôvodnil § 40a a § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal žalobca dovolanie s poukazom na ustanovenie § 238 O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. z dôvodu, že odvolací súd

vec nesprávne právne posúdil. Navrhol preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu a dovolanie navrhla zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom podaného dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Obligátorne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), aj keď neboli dovolateľom namietané.

Dovolateľ nenamietal, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Pretože súd prvého stupňa rozhodol formou tzv. medzitýmneho rozsudku a odvolací súd v procesnej rovine považoval tento postup za správny, zaoberal sa dovolací súd najskôr posúdením, či obстоjí v danej veci úvaha o použiteľnosti medzitýmneho rozsudku. Ak by totiž vydanie medzitýmneho rozsudku do úvahy neprichádzalo, nemohli by bez ďalšieho obstať ani závery odvolacieho súdu v rovine vecného posúdenia, pretože konanie pred súdmi oboch stupňov by bolo postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 152 ods. 1 prvej vety O.s.p., rozsudkom rozhoduje súd o veci samej.

Podľa § 152 ods. 2 O.s.p., rozsudkom sa má rozhodnúť o celej prejednávanej veci. Ak je to však účelné, môže sa rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa medzitýmny rozsudkom rozhodol, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí trhovú cenu rodinného domu. Odvolací súd, považujúc jeho procesný postup za správny, rozhodnutie zmenil tak, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov rodinný dom a ani jeho hodnota nepatria.

Prejavom zásady hospodárnosti konania je rozhodnúť jediným rozsudkom o celej prejednávanej veci a vyčerpať tak celý predmet konania (§ 152 ods. 2 prvá veta O.s.p.). Z uvedeného pravidla predstavuje výnimku druhá veta § 152 ods. 2 O.s.p. Za podmienky, že je to účelné, môže súd rozhodnúť rozsudkom najskôr o základe prejednávanej veci (tzv. medzitýmny rozsudkom) a o výške nároku rozhodne v konečnom rozsudku.

Medzitýmny rozsudok predstavuje rozsudok o základe uplatneného nároku. Súdna prax už v minulosti dospela k záveru, že za základ prejednávanej veci, o ktorom súd môže rozhodnúť medzitýmny rozsudkom, je potrebné spravidla považovať všetky sporné otázky vyplývajúce z uplatňovaného návrhu, ktoré musí súd posúdiť, ak má o veci rozhodnúť, s výnimkou výšky nároku. Sú to všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, ktoré musí súd posúdiť, ak má o veci rozhodnúť. Týmto rozsudkom sa súd vyjadruje k tomu, či žalobca má vôbec na požadované plnenie právo a v akom rozsahu. Rozhodnutie o základe veci je v prvom rade rozhodnutím o skutkovom základe sporu, ktorým je uplatnený nárok

charakterizovaný a z ktorého sa odvíja právne posúdenie základu veci. Ide o všetky skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku, s výnimkou okolností, ktoré sa týkajú samej výšky nároku (k tomu porovnaj: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1029). Medzitýmnym rozsudkom musí tak byť rozhodnuté o celom základe prejednávanej veci, nielen o určitej spornej právnej otázke, týkajúcej sa uplatneného žalobného nároku. Týmto rozhodnutím nemožno riešiť predbežné otázky. Výrok o predbežnej otázke, hoci aj vo veci rozhodujúcej, neprichádza do úvahy. Žiadna právna ani skutková otázka nemôže byť posudzovaná jednotlivo (samostatne) a odvolací súd sa k nej v takejto súvislosti nemôže vyjadrovať. Posúdenie predbežnej otázky nemôže byť vyjadrené formou výroku, ale sa môže prejaviť len v spôsobe rozhodnutia vo veci samej a môže byť uvedené len v odôvodnení rozsudku, pretože ako už bolo vyššie uvedené, základom veci je všetko, čo nemožno podriaďovať pod pojem výška uplatneného nároku, a preto musia byť vyriešené všetky otázky, nielen niektoré alebo dokonca len jedna z nich. Aj výrok medzitýmneho rozsudku by musel byť vyslovený tak, že nárok je opodstatnený (daný). Na tomto mieste je tiež treba uviesť, že je možné rozhodnúť iba kladným medzitýmnym rozsudkom.

V preskúmvanej veci neboli splnené podmienky, aby súdy rozhodovali vo veci medzitýmnym rozsudkom, čím zaťažili konanie vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd považuje za potrebné na tomto mieste zdôrazniť, že aj v prípade, keby v predmetnej veci prichádzalo do úvahy vydanie medzitýmneho rozsudku, postup súdu prvého stupňa by bolo potrebné považovať za nesprávny v tom, že rozsudkom nerozhodol o základe nároku, ale len o predbežnej otázke, či rodinný dom, resp. jeho trhovú hodnotu patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, teda, či určitý majetok tvorí masu bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo nie, a či je alebo nie je predmetom vypořádania. Z rozsudku súdu prvého stupňa ani nevyplýva, v čom by mala podľa jeho názoru spočívať otázka výšky nároku, o ktorej by malo byť rozhodnuté rozsudkom konečným, pričom si vo výroku rozsudku ani nevyhradil rozhodnutie o výške nároku a náhrade trov konania rozsudkom konečným, ale sa obmedzil iba na výrok, že trhovú hodnotu rodinného domu patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Predovšetkým však podľa názoru dovolacieho súdu okresnému súdu bránila v rozhodnutí formou medzitýmneho rozsudku samotná povaha konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Medzitýmnym rozsudkom súd rozhoduje o právnom základe veci a vyjadruje sa k tomu, či žalobca má vôbec na požadované plnenie právo a v akom rozsahu (ako je tomu napríklad v konaní o náhradu škody, v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy). Ako už bolo vyššie uvedené, základom veci sa rozumie posúdenie všetkých otázok, ktoré vyplývajú z uplatneného nároku, s výnimkou okolností, ktoré sa týkajú len výšky nároku (plnenia). O tom, či trhovú cenu rodinného domu patrí (nepatrí) do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a teda či je alebo nie je predmetom jeho vyporiadania, nie je možné rozhodnúť medzitýmnym rozsudkom, pretože tu nejde o pomer základu uplatňovaného nároku a jeho výšky v zmysle § 152 ods. 2 O.s.p.

Keď súd prvého stupňa rozhodol medzitýmnym rozsudkom, hoci pre taký postup neboli splnené zákonné podmienky a odvolací súd jeho procesný postup považoval za správny, oba súdy postupovali v rozpore s ustanovením § 152 ods. 2 O.s.p. a zaťažili tak konanie vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Ich rozhodnutia preto nie sú správne. Navyiac, odvolací súd pochybil aj tým, že rozhodol tzv. negatívnym medzitýmnym rozsudkom, ktorého vydanie je vylúčené i v konaniach, v ktorých ide o pomer základu a jeho výšky a je možné medzitýmnym rozsudkom rozhodnúť (k tomu porovnaj: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1029).

Pokiaľ dovolateľ ako dovolací dôvod uviedol, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že napadnutý rozsudok nemohol v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov vzhľadom na spomenutú inú vadu konania, z dôvodu ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nie je pre toto posúdenie dostatočným podkladom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov vyššie uvedených zrušil napadnutý rozsudok a tiež rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.) bez toho, aby pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti námietky dovolateľa, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právny názor vyslovený dovolacím súdom je pre súd záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová